

Юлія ЧЕБАН
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Регулювання і контроль сфери публічних закупівель є однією з функцій не лише державних органів, але й громадськості. Так, відповідно до статті 7 Закону України «Про публічні закупівлі» громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо публічних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону, зокрема шляхом здійснення аналізу і моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель, а також шляхом інформування через електронну систему закупівель або письмово органи, що уповноважені здійснювати контроль, про виявлені ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель [1]. Має місце низка нормативних документів, які, окрім зазначеного закону, регламентують особливості долучення громадськості до контролю публічних закупівель, а саме закони України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про відкритість використання публічних коштів» тощо [2-6].

Зазначимо, що громадяни і громадські організації та їх спілки не мають права втручатися у процедуру закупівлі, а особливості організації і проведення закупівель на період воєнного стану, що також регулюється відповідною Постановою КМУ, не змінило функцій і особливостей проведення громадського контролю [7]. Навпаки, час диктує нові важелі впливу на прозорість і використання бюджетних коштів під час закупівель завдяки дієвому громадському контролю.

Однією з підстав про рішення про початок моніторингу процедури закупівлі є інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель.

Результати вивчення сфери закупівель свідчать, що громадськість, зацікавлена у проведенні контролю у системі публічних закупівель, може його здійснювати у такий спосіб: проводити незалежний моніторинг процедур закупівель, оцінюючи їх ефективність та дотримання процедури закупівель; взаємодіяти з державними органами з ініціативою проведення позапланових перевірок; звертатися до правоохоронних органів у разі виявлення незаконних дій учасників у процедурі публічних закупівель; надіслати позов до суду; підготувати пропозиції щодо вдосконалення відповідних нормативно-правових актів тощо.

Окрім дієвих громадських організацій, ефективно функцію громадського контролю виконують на порталі Dozorro, куди інформація дублюється

автоматично з бази даних Prozorro. Будь-хто може написати відгук, навіть анонімно, який має містити опис проблеми. Відгук обов'язково аналізують громадські активісти та, в разі виявлення порушення, звертаються до Замовників або скаржаться до контролюючих та правоохоронних органів (НАБУ, АМКУ, ДАСУ тощо). Блок аналітики порталу дозволяє аналізувати і контролювати конкретну чи групи закупівель.

Отже, роль і значення громадського контролю є, безперечно, вагомими та дієвими. Саме тому до освітніх компонент освітньої програми «Облік і оподаткування» для здобувачів вищої освіти різних рівнів освіти у Миколаївському національному аграрному університеті включено теми, пов'язані із значенням та практичними можливостями громадського контролю у сфері публічних закупівель.

Список використаних джерел

1. Про публічні закупівлі : закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

2. Про громадські об'єднання : закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>.

3. Про звернення громадян : закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

5. Про інформацію : закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

6. Про відкритість використання публічних коштів : закон України від 11 лютого 2015 року № 183-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>.

7. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : постанова Кабінету міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>.